

ща на организираността или на проникването на хаотичността в съответните светове, рефлексивно пресъздадени от митологичната менталност и транслирани чрез ромската митопоетична (орална и вербална) традиция през пространството на историческото време.

Световното дърво като семантично и семиотично натоварен обект, като структурообразуващо и структурообясняващо начало, с неговите хоризонтални и вертикални измерения и своеобразия, при ромите (както и при много други етнично обогатени митологични концепти) служи за дефиниране на сакрализираната ос на световното, космическото пространство, за упорядъчеността или хаотичността в пространствено-времения континуум. Неслучайно времето и пространството придобиват своите реални и значими очертания и конкретната си знаково-смислова валидност едва с митологично преферираното „летоброене“, начеващо с поникването на това дърво. И при ромите, както и при други етноси, времето и пространството преди началото на въпросното сътворение, преди посадването и израстването на дървото, са някак аморфни, дефункционализирани и необясними като атрибутивност в своята проява, ненапълнени с определена знакова и смислова дефинитивност и предназначеност. Нещо повече, в митологично пресъздадената картина вече започва да се усеща и някакво чувство, представа, някакво отношение към времето и пространството. А преди началото на божествения акт, преди „зачеването и сътворението“, всичко е някак замъглено, необяснимо и безпроблемно от гледна точка на необходимостта за присъствието си.

Но не само пространствената определеност, свързана със световното дърво в ромската митология, предполага общи характеристики с митологичните концепти на други етноси. Сходството произтича и се разкрива по очевиден начин и в ред други „биографични моменти“ на „сътворението“ във и чрез митологичното мислене. То се проявява и в разпокъсаността във времето на събитията. Времето е някак си невъзприемаемо преди и ставащо ясно след тези събития. И тук също има внезапен порив на нечовешки и висши сили да внесат определен замисъл и порядък в безпределния хаос и да започнат да „пишат“ последващата история на самото време и на самото пространство. Невероятната и нерядко алогична и необяс-